

Tuike Finland Oy
FinlandEAI@google.com

Viite: Tuike Finland Oy:n selvitys 25.9.2026, Kajaanin-Otanmäen palvelinkeskus

Kehotus toiminnan keskeyttämiseksi Kajaanin-Otanmäen palvelinkeskushankkeessa ja asianosaisen kuuleminen

Hankkeesta vastaava

Tuike Finland Oy (2206071-7)

Asian tausta

Lupa- ja valvontavirastossa on vireillä Tuike Finland Oy:n (jäljempänä myös hankkeesta vastaava) suunnitteleman Kajaanin kaupungin alueelle sijoittuvan Kajaanin-Otanmäen palvelinkeskuksen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely). Hankkeen YVA-menettely on käynnistynyt kesällä 2025. Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on antanut yhteysviranomaisen lausunnon Kajaanin-Otanmäen hankkeesta 19.9.2025 (dnro KAIELY/307/2025). Arviointiohjelman mukaan hankkeen arviointiselostuksen on tarkoitus valmistua vuoden 2026 lopussa. Valtion aluehallintouudistuksen myötä 1.1.2026 alkaen yhteysviranomaisena YVA-menettelyssä toimii Lupa- ja valvontavirasto.

Noin 405 hehtaarin laajuiselle alueelle sijoittuvassa Kajaanin-Otanmäen hankkeessa on tarkoitus toteuttaa kahdeksan palvelinkeskuksrakennusta ja niille tarvittavat tukitoiminnot, kuten varavoimageneraattorit ja lämpötilan säätelyä koskevat laitteistot. Alueelle sijoittuu myös muita toimintaan liittyviä rakennelmia, kuten maakaapeleita ja kytkinasemia, sähköasema ja sinne johtava 400 kV ilmajohto sekä tarvittavat huoltotiet ja parkkialueet. Hankkeessa tarkastellaan vedenoton tarvetta Oulujärvestä hankkeen jäähdytysjärjestelmän tarpeisiin. Datakeskuksen edellyttämän varavoiman teho on yli 300 MW. Varavoiman kokonaisteho ei käy ilmi arviointiohjelmasta. YVA-menettelyn yhteydessä Otannevan ja Talaskankaan Natura-alueille laaditaan luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukainen Natura-arviointi, mikäli hankesuunnitelmien tarkentuessa ilmenee, että hanke yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa voi aiheuttaa mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia alueiden suojeluperusteena mainituille luontotyypeille tai lajeille.

Hankealue ovat arviointiohjelman mukaan metsätalousvaltaista aluetta. Hanke edellyttää kaivuutöitä, louhintaa ja murskausta sekä massanvaihtoja palvelinkeskusalueen tasaamiseksi. Alueelta kaivettavia maa-aineksia varastoidaan väliaikaisesti sijoitusalueilla.

Lupa- ja valvontaviraston toimenpiteet

Lupa- ja valvontavirasto on saanut 27.8.2026 työmaakokouksessa sekä median kautta (YLE 17.9.2026) tietoja siitä, että hankkeesta vastaava on aloittanut hanketta tai sen rakentamista valmistelevat toimenpiteet Kajaani-Otanmäen palvelinkeskuksen suunnitellulla hankealueella.

Lupa- ja valvontavirasto on yhteysviranomaisena ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) täytäntöönpanoa ohjaavana ja valvovana viranomaisena pyytänyt 18.9.2026 Tuike Finland Oy:ltä kirjallista selvitystä Kajaani-Otanmäen palvelinkeskushankkeessa tehdyistä hanketta tai sen rakentamista valmistelevista toimenpiteistä.

Lupa- ja valvontavirasto on myös pyytänyt 18.9.2026 Kajaanin kaupungin rakennusvalvontavirastolta selvitystä Tuike Finland Oy:n palvelinkeskushankkeessa käynnistetyistä rakentamistoimista sekä Otanmäki-Humpinsuon osayleiskaavan ja Otanmäki-Alussuon asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellisten töiden suorittamisesta.

Hankkeesta vastaavan selvitys 25.9.2026

Tuike Finland Oy on toimittanut Lupa ja valvontavirastolle selvityksen 25.9.2026.

Selvityksessä todetaan muun ohella, että Kajaanin-Otanmäen hankealueella kantojen ja muun kasvillisuuden poisto, mukaan lukien pintamaan poisto, on aloitettu.

Varastointialueet, työmaan kulkuteiden ja väliaikaisten varastoalueiden valmistelu, ojien ja rumpujen parantaminen hulevesien hallintaa varten sekä hulevesien viivytysaltaiden rakentaminen on käynnissä. Puunkaato- ja esivalmistelualueen laajuus on hieman alle 200 hehtaaria.

Tuike Finland Oy on todennut, että toteutetut toimenpiteet eivät ole edellyttäneet lupaa. Alueen valmistelutyöt on aloitettu rakentamislain (751/2023) 109 §:n mukaisesti. Säännös sallii muun muassa kaivu- ja louhintatyöt, puunkaaton sekä muut vastaavat valmistelutoimet ennen varsinaisten rakennustöiden aloittamista. Hakkuutoimenpiteitä varten on jätetty metsälain (1093/1996) mukainen metsänkäyttöilmoitus, ja kunnan viranomaisille on ilmoitettu toimenpiteistä etukäteen.

Alueen sisäiset arvokkaat LUO 1- ja LUO 2 -vyöhykkeet suojellaan metsätaloustoimien aikana, ja raivaus LUO 3- ja LUO 4 -vyöhykkeillä toteutetaan valikoivasti kunnan ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta. Puunkaatoa vältetään lintujen pesimäaikana (huhtikuu–heinäkuu) luonnonsuojelulain (9/2023) 70 §:n 1 momentin mukaisesti. Puunkaatoyrityksiä on erityisesti ohjeistettu välttämään purojen, ojien ja muiden vesistöjen ylittämistä niin pitkälle kuin mahdollista.

Natura-alueiden suojeluperusteiden huomioimisen osalta Swecon asiantuntija on toukokuussa 2026 molemmilla alueilla tekemissään Natura 2000 -verkoston alustavissa soveltuvuusarvioinneissa (ns. screening-arvioinneissa) todennut, ettei hankkeella ole vaikutusta kyseisiin alueisiin.

Ekologian ja vesistöjen kannalta VE0-vaihtoehto poikkeaa YVA-menettelyn alussa esitetystä, mutta VE0-vaihtoehto on edelleen asianmukainen kyseisen alueen kohdalla, sillä se edustaa lähtötilanteena ympäristöarvoltaan erittäin korkeatasoista kohdetta. Arvioidut vaikutukset edustavat pahinta mahdollista skenaariota, mikä varmistaa, että arvioinnissa on tunnistettu kattavat lieventämistoimet. Jos lähtötilanteena olisi jo raivattu alue, hankkeen mahdolliset ympäristövaikutukset näyttäytyisivät vähäisempinä.

Kajaanin kaupungin rakennusvalvontaviranomaisen selvitys 23.9.2026

Kajaanin kaupungin rakennusvalvontaviranomainen on toimittanut selvityksen 23.9.2026. Selvityksessä on todettu muun ohella, että Tuike Finland Oy on jättänyt rakennusvalvonnalle 17.5.2026 rakentamislupahakemuksen yhden datakeskuksen rakentamiselle. Hakemuksen mukaan alueella käynnistetään rakentamislain 109 §:n mukaiset ennen rakennustyön aloittamista sallitut alustavat työt. Rakentamisen alustavina töinä on ilmoitettu olevan pintamaiden kuorintaa ja -läjitystä, tarvittavien teiden ja infran rakentamista, hulevesien hallintaa, kalliopintojen tasoittamista louhimalla ja louhoksen murskaamista ja murskeen hyödyntämistä liikenneväylien rakentamisessa. Rakennusvalvonta on hyväksynyt kyseisten, ennen rakennustyön aloittamista sallittujen, toimenpiteiden suorittamisen. Käynnissä olevat toimenpiteet ovat kaikilta osin alueelle vahvistetun asemakaavan mukaisia, eivätkä ne ole ristiriidassa alustavan YVA-menettelyn raporttiluonnoksen kanssa.

Selvityksen mukaan alueelle ei ole myönnetty rakentamislain mukaisia lupia vielä lainkaan. Rakennusvalvonta ei ole käsitellyt muita kuin luvanvaraisia toimenpiteitä alueeseen liittyen.

Ympäristönsuojelutarkastaja on tehnyt hankkeen louhinnasta ja murskauksesta myönteisen meluilmoituspäätöksen 6.8.2026. Ympäristönsuojeluyksikössä on käsiteltyssä hankkeen ympäristölupa murskauksen- ja louhinnan aiheuttaman (yli 50 vrk) melun johdosta.

Alueelle ei ole määrätty rakentamiskieltoa kaavoituksen laatimista varten. Alueella voimassa olevassa yleiskaavassa ei ole vaatimusta maisematyöluvan hakemiselle ja nykyiset maisemaa vähäisessä määrin muuttavat toimenpiteet on aloitettu ennen asemakaavan hyväksymistä. Alueen metsänhakkuut on tehty metsäkäyttöilmoituksen mukaisesti ennen asemakaavan vahvistamista.

Selvityksen mukaan rakennusvalvonta ei näe tarvetta ryhtyä asiassa toimenpiteisiin, koska maisemaa muuttavat metsänhakkuut on tehty ennen asemakaavan hyväksymistä ja käynnissä olevat työt ovat pääasiassa infrastruktuurin rakentamista ja kalliopinnan tasaamista rakentamiseen soveltuvaksi, jotka ovat kaikilta osin kaavojen ja suunnitelmien

mukaisia. Hankkeesta vastaava on tiedottanut hankkeesta kiinteistön lähinaapureille ennen toimenpiteiden aloittamista eikä huomautuksia ole tullut.

Kehotus

Lupa- ja valvontavirasto kehottaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 32 §:n 2 momentin nojalla Tuike Finland Oy:tä keskeyttämään Kajaanin-Otanmäen datakeskushankkeen toteuttamisen **välittömästi ja viimeistään 23.10.2026 mennessä**. Alueella ei saa tehdä tai jatkaa toimenpiteitä, jotka muuttavat alueen luonnontilaa, maisemaa, maaston rakennetta tai vesitaloutta, kuten puuston poistamista, pintamaiden kuorintaa, kaivutöitä, louhintaa ja murskausta, maamassojen siirtoa, ojituksia sekä työmaateiden ja varastoalueiden rakentamista. Keskeytysmääräys koskee myös kaikkia edellä mainittuja vastaavia ja niiden kaltaisia toimia.

Kehotus ei koske pelkkää suunnittelua, mittauksia, maaperätutkimuksia tai muita vastaavia toimenpiteitä, joiden vaikutukset ovat vähäisiä ja helposti palautettavissa tai ennallistettavissa.

Kehotusta on noudatettava siihen saakka, että ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu ja että viranomaisilla on käytössään yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä hankkeen ympäristövaikutuksista.

Mikäli tätä kehotusta ei noudateta ja alueella havaitaan edelleen tehtävän toimenpiteitä, joita on pidettävä hankkeen toteuttamisena, Lupa- ja valvontavirasto voi harkita asiassa määräyksen antamista erityislainsäädännön tai YVA-lain 35 §:n nojalla riippuen siitä, vaatiiko hankkeen toteuttaminen laissa säädettyä lupaa. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakkolain (1113/1990) mukainen sakon uhka.

Perustelut

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) 32 §:n 2 momentin nojalla YVA-lain täytäntöönpanoa. YVA-lailla on täytäntöönpantu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista eli ns. YVA-direktiivi. YVA-direktiivin ja sen myötä YVA-lain tavoitteena on se, että soveltamisalaan kuuluvat hankkeet tutkittaisiin ennen niiden täydellistä tai osittaista toteuttamista hankkeen merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamiseksi.

YVA-menettely on luonteeltaan ennakkollinen menettely, jonka tarkoituksena on turvata ympäristövaikutusten huomioon ottaminen ennen sellaisia toimenpiteitä tai ratkaisuja, jotka voivat käytännössä ohjata hankkeen toteuttamista tai rajoittaa arvioitavien vaihtoehtojen tarkastelua. Arviointimenettelyssä selvitetään myös vaikutusten lieventämiskeinoja. Mikäli hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen kuin ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu, hankkeen keskeyttämiseksi voidaan

käyttää hallintopakkotoimia joko soveltuvan erityislainsäädännön tai YVA-lain 35 §:n nojalla riippuen siitä, vaatiiko hankkeen toteuttaminen lupaa.

Arviointi tulee toteuttaa hankkeen suunnittelun tai ohjelman tai suunnitelman laatimisen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa YVA-lain 15 §:ssä säädetyn tavoitteen mukaisesti, kun suunnittelun vaihtoehdot ovat vielä avoinna. Arvioinnin tavoitteena on estää tai rajoittaa haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä. Oikeuskirjallisuudessa (Kuusiniemi ym.: *Ympäristöoikeus*, 2013, luku 8) on todettu, että ympäristövaikutusten arvioinnin tulosten tulee olla päätöksentekijän käytettävissä ennen ratkaisun tekemistä tai mikäli hanke, suunnitelma tai ohjelma poikkeuksellisesti ei edellytä erillistä hyväksymis- tai siihen rinnastuvaa päätöstä, arvioinnin tulee olla suoritettu ennen kuin ryhdytään ympäristövaikutusten kannalta merkityksellisiin toimiin.

Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön (asia C-215/06) mukaan hanketta ei voida jakaa osiin tai toteuttaa vaiheittain siten, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyn käytännön merkitys vaarantuu. Myös sellaisia hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömiä valmistelutoimenpiteitä, joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia, on arvioitava osana hankekokonaisuutta.

Kyseessä on poikkeuksellisen laaja valmistelualue. Lisäksi jo suoritettujen toimien sekä vielä toteuttamattomien, suunniteltujen valmistelutoimien ympäristövaikutuksista vallitsee vähintäänkin sellainen epävarmuus, jonka vuoksi viranomaisen tulee turvata YVA-menettelyn tehokas toteutuminen.

Lupa- ja valvontaviraston hankkeesta vastaavalta ja kunnalta saaman selvityksen perusteella hankealueella on toteutettu tai suunnitellaan toteutettavaksi muun muassa puuston poistamista, maanrakennus- ja kaivuutöitä, kulkuyhteyksien rakentamista, vesitalouteen liittyviä järjestelyjä sekä muita alueen rakentamiskelpoisuutta parantavia toimenpiteitä. Toimenpiteiden laajuus, luonne ja yhteys suunniteltuun hankkeeseen antavat aihetta arvioida niiden liittyvän kiinteästi hankkeen toteuttamiseen.

Se, että kunnan rakennusvalvontaviranomainen on katsonut valmistelevien toimenpiteiden olevan mahdollisia rakentamislain 109 §:n nojalla ilman rakentamislainsäädännön mukaista lupaa, ei poista hankkeesta vastaavan velvollisuutta noudattaa YVA-lakia eikä rajoita Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaa valvoa lain noudattamista. Rakennusvalvontaviranomaisen toimivalta koskee rakentamislainsäädännön soveltamista, kun taas YVA-lain mukainen valvonta kuuluu tässä asiassa Lupa- ja valvontavirastolle.

Erityisesti laajamittainen pintamaiden poistaminen, alueen maaston muokkaaminen, hulevesijärjestelyjen rakentaminen sekä työmaainfrastruktuurin toteuttaminen muuttavat hankkeen toteutusaluetta tavalla, joka on käytännössä rinnastettavissa hankkeen toteuttamisen aloittamiseen. Toimenpiteet aiheuttavat sellaisia vaikutuksia, jotka on tunnistettava ja arvioitava osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Toimenpiteet eivät ole luonteeltaan väliaikaisia tai helposti peruutettavia, vaan ne ovat jo muuttaneet alueen luonnontilaa ja hankealueen nykytilaa merkittävästi ja voivat johtaa pysyviin muutoksiin maaperässä, kasvillisuudessa, maisemassa ja alueen vesitaloudessa.

Lisäksi toimenpiteet ennakoivat käytännössä hankkeen toteuttamisen lopputulosta ja kaventavat YVA-menettelyn tarkoituksena olevaa mahdollisuutta arvioida hankkeen toteuttamisvaihtoehtoja sekä haitallisten vaikutusten ehkäisemistä. Tämän vuoksi niiden jatkaminen ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn loppuun saattamista vaarantaa YVA-menettelyn tarkoituksen.

Mikäli hankkeesta vastaava toteuttaa merkittävän osan maanrakennustöistä ennen arviointimenettelyn valmistumista, menettää YVA-menettely olennaisen osan käytännön merkityksestään. Vaikka maanrakennustoimenpiteet voivat muutoin perustua esimerkiksi maanomistajan oikeuksiin tai muihin lupiin, YVA-lainsäädännön tavoitteena on varmistaa ympäristövaikutusten ennakkollinen arviointi ennen sellaisten toimenpiteiden toteuttamista, jotka voivat vaikuttaa myöhempään päätöksentekoon tai aiheuttaa merkittäviä ympäristömuutoksia. Tästä syystä YVA-lain mukaiselle ympäristövaikutusten arvioinnin turvaamiselle on annettava etusija tilanteessa, jossa valmistelevat toimet muodostavat tosiasiallisesti merkittävän, itsenäisen ja ympäristövaikutuksia aiheuttavan osan hankkeen toteuttamista.

Tässä tapauksessa pelkästään valmistelutoimenpiteille voitaisiin vaatia YVA-menettelyä yksittäistapausta koskevan päätöksenteon perusteella huomioon ottaen hankkeen laajuus ja sen vaikutukset suhteessa YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohdan 2 f kohdassa tarkoitettuun hankkeeseen. Valmistelutoimenpiteet ovat laajuudeltaan erittäin merkittäviä ja ne voivat kestää vuosia ennen varsinaisen rakentamisen aloittamista, mistä syystä niitä on tästäkin näkökulmasta pidettävä itsenäisenä osana hanketta.

Edellä esitetyn perusteella töiden keskeyttäminen on välttämätöntä siihen saakka, kunnes ympäristövaikutusten arviointimenettely on saatettu loppuun ja sen tulokset voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon hanketta koskevassa päätöksenteossa.

Asianosaisen kuuleminen

Lupa- ja valvontavirasto varaa hallintolain (434/2003) 34 §:n ja uhkasakkolain (1113/1990) 22 §:n mukaisesti hankkeesta vastaavalle, Tuike Finland Oy:lle, mahdollisuuden lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa kirjallisen selityksensä kehotuksen ja mahdollisten jatkotoimenpiteiden takia. Selityksessä pyydetään erityisesti ottamaan kantaa myös siihen, aikooko hankkeesta vastaava noudattaa kehotusta.

Selitys tulee toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle **viimeistään 14.10.2026** ensisijaisesti sähköisesti osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi tai vaihtoehtoisesti postitse osoitteeseen Lupa- ja valvontavirasto, PL 20, 13035 LVV. Selityksessä pyydetään ilmoittamaan asian diaarinumero LVV-U/37128/2026.

Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista Lupa- ja valvontavirastossa määräajan jälkeen.

Muuta huomioitavaa

Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että asiassa on tullut 29.9.2026 vireille ojitusilmoitus, joka on parhaillaan käsittelyssä, eikä vesilain mukaista luvantarvearviointia ole vielä tehty.

Lupa- ja valvontavirasto tulee pyytämään erillistä selvitystä alueelta poistettujen ja poistettavien maamassojen määristä, laadusta ja sijoituspaikoista. Annetun selvityksen perusteella Lupa- ja valvontavirasto harkitsee mahdollista ympäristöluvan ja muiden jatkotoimenpiteiden tarvetta.

Lisätiedot ja allekirjoitukset

Tarvittaessa lisätietoja asiassa antavat yksikön päällikkö Sari Myllyoja, kirjaamo@lvv.fi / puh. +358 29 5255263, ja osastopäällikkö Tommi Muilu, kirjaamo@lvv.fi / +358 29 5255320.

Tämän asiakirjan on esitellyt yksikön päällikkö Sari Myllyoja ja ratkaissut osastopäällikkö Tommi Muilu Lupa- ja valvontaviraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/22159/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/22159/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Myllyoja Sari 06.10.2026 11:45

Ratkaisija Muilu Tommi 06.10.2026 12:28